

Asiantuntijalausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Suomen lukioiden erityisopettajat (SLEO) ry

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lukiolain muuttamisesta
ja siihen liittyviksi laeiksi
(HE159/2024 vp)

Puheenjohtaja Asta Kurhila
12.11.2024

Haaste: Lakitekstiehdotuksen 28 § on tulkinnanvarainen, jolloin koulutuksen järjestäjät tulkitsevat velvoitteitaan eri tavoin

28 § Oikeus oppimisen tukeen

Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen tässä laissa tarkoitettujen opintojen aikana. Oppimisen tuki on opiskelijan tarvitsemaa tukiopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee lukion oppimäärän suorittamiseksi. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä.

Tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

SLEOn tarkennusehdotus pykälään:

Lakitekstiä on selkeytettävä mainitsemalla erityisopettaja oppimisen tuen antajana, jotta opiskelijoiden oikeudet tulevat tasavertaisesti toteutetuiksi.

"Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen tässä laissa tarkoitettujen opintojen aikana. Oppimisen tuki on opiskelijan tarvitsemaa tukiopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Tukiopetusta antavat aineenopettajat. Ohjausta ja tukea antavat lukion erityisopettaja, opinto-ohjaaja sekä opetus- ja opiskeluhuolto-henkilöstö." (Tarkennusehdotus pykälään 28 § punaisella) 2. mom. samoin kuin lakiehdotuksessa

Haaste: Suurin osa erityisopettajan resursseja vievästä työstä ei näy 28 §:ssä lainkaan

28 § Oikeus oppimisen tukeen

Opiskelijalla on oikeus oppimisen tukeen tässä laissa tarkoitettujen opintojen aikana. Oppimisen tuki on opiskelijan tarvitsemaa tukiopetusta, ohjausta ja tukea, jota hän tarvitsee lukion oppimäärän suorittamiseksi. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä.

Tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

SLEOn huomioit:

HE: Osana oppimisen tukea voitaisiin antaa erityisopettajan antamaa lyhytkestoista tukea ja ohjausta, esimerkiksi

- keskustelut opiskelijan tuen tarpeista ja opiskeluja tukevista keinoista
- lukitestaaminen
- yo-kokeissa tarvittavien erityisjärjestelyjen tarpeen arviointi

Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehtäisi erityisopetuksen päätöstä.

Erityisopettaja tukisi konsultoimalla muita opettajia: esim. opetus, ohjaus, osaamisen tavat ja erityisjärjestelyt.

Haaste: aiheutuuko siitä epäselvyyksiä, kun erityisopetuksen perusteita ei mainita laissa?

28 a § oikeus erityisopetukseen

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi eikä 28 §:ssä tarkoitettu oppimisen tuki ole riittävää opiskelijan tuen tarve huomioon ottaen. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa.

Opiskelijan oikeudesta opiskelun edellyttämiin avustajapalveluihin, erityisiin apuvälineisiin ja muihin palveluihin säädetään erikseen.

SLEOn huomiot:

Todennetut oppimisvaikeudet – kriteerit ovat vain HE:ssä:

Selkeillä erityisopetuksen saamisen kriteereillä varmistettaisiin, että erityisopetus kohdentuisi sitä eniten tarvitseville, perusteluina:

- oppimisvaikeus
- neuropsykiatriset haasteet
- muu oppimista haittaava vamma / sairaus

Muu rinnastettava syy:

Opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkun muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia (vaikea elämäntilanne, jonka vaikutus merkittävä ja pitkäkestoinen).

Haaste: Hallintopäätöksen merkitys oppimisen tuessa on epäselvä

28 b § Päätös erityisopetuksesta

Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen tässä momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä.

Jos oppivelvolliselle on tehty perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettu päätös erityisestä tuesta ja päätös on voimassa perusopetuksen päättyessä, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen perusteella.

SLEOn ratkaisuehdotus:

Tällä hetkellä ei ole eroa oppimisen tuen saamisessa perusopetuslain 28 § kautta tai hallintopäätöksen jälkeisen tuen välillä lukiossa.

Ratkaisu:

On määriteltävä selkeästi, mitä hallintopäätös tuo mukanaan oppimisen tukeen, jotta tuki on asianmukaista ja vastaa opiskelijan tarpeita. Tarvitaan rakenteet ja resurssit, joilla vastataan oppivelvollisuuskoulun tuen tarpeisiin. luodaan samat oppimisen tuen mahdollisuudet kuin perusopetuksessa, lukuun ottamatta oppimäärän yksilöllistämistä. Esimerkiksi **sairaalakoulujen ja Valterin tuki tulisi mahdollistaa** lukiolaisille.

Haaste: Ristiriitaiset ilmaiset hallituksen esityksessä pykälään 28b § johtavat eri toimintatapoihin

28 b § Päätös erityisopetuksesta

Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen tässä momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä.

Jos oppivelvolliselle on tehty perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettu päätös erityisestä tuesta ja päätös on voimassa perusopetuksen päättyessä, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen perusteella.

SLEOn ratkaisuehdotus:

- Sivu 21: "Erityisopetuksen tarpeen ilmetessä **ja** opiskelijan tai tämän huoltajan pyynnön perusteella"
 - Sivu 59: "Erityisopetuksen tarpeen ilmetessä **tai** opiskelijan tai tämän huoltajan pyynnön perusteella"
- Tämä johtaa epäselvyyteen siitä, millä perusteella erityisopetusta voidaan antaa, ja voi aiheuttaa erilaista toimintaa eri oppilaitoksissa.

Ratkaisu:

Lakiin tulee jättää sana "ja", eli erityisopetuksen antamisen edellytyksenä tulee olla sekä koulun havaitsema tarve että opiskelijan tai huoltajan tahto.

Haaste: Päätöksen ja tuen antamisen resurssit ja koulun osaaminen eivät välttämättä kohtaa

28 b § Päätös erityisopetuksesta

Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen tässä momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä.

Jos oppivelvolliselle on tehty perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettu päätös erityisestä tuesta ja päätös on voimassa perusopetuksen päättyessä, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen perusteella.

SLEOn tarkennus pykälään:

"Koulutuksen järjestäjä päättää yhdessä opetuksen järjestäjän ja erityisopetuksesta vastaavan tahon kanssa opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen tässä momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä." (Tarkennusehdotus pykälään 28 b § punaisella)

Koulutuksen järjestäjällä on vastuu päätöksestä. Päätös tulee tehdä yhdessä opetuksen järjestäjän ja erityisopetuksesta vastaavan tahon kanssa huomioiden päätöksestä seuraavat resurssitarpeet. Pienryhmät ja psykiatrinen tuki vaatisivat resursseja ja osaamista.

Haaste: Tiedonsiirto on puutteellista

28 b § Päätös erityisopetuksesta

Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Opiskelijaa ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen tässä momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä.

Jos oppivelvolliselle on tehty perusopetuslain 17 §:ssä tarkoitettu päätös erityisestä tuesta ja päätös on voimassa perusopetuksen päättyessä, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn erityisen tuen päätöksen perusteella.

SLEOn tarkennus pykälään:

Tiedonsiirtoa ei tapahdu riittävästi muista kuin perusopetuslain 17 § mukaisista opiskelijoista. Lukioon tulevat opiskelijat, joilla on ollut erityisopettajan tukea, eivät välttämättä saa tarvitsemaansa tukea tiedon puutteen vuoksi.

Ratkaisu:

Tarvitaan valtakunnallinen, yhtenäinen tiedonsiirtokäytäntö kaikista lukioon tulevista opiskelijoista, joilla on ollut oppimisen tuen tarpeita. Tiedonsiirron tulee tapahtua ennen koulun alkua, jotta tarvittavat järjestelyt voidaan tehdä ajoissa.

Esimerkkejä tiedonsiirron tarpeesta:

- suuret määrät poissaoloja tai koulupudokkuus
- opiskelu joustavasti tai pienryhmässä
- jännittäminen, kommunikaatio- ja sosiaaliset vaikeudet
- oppimäärän yksilöllistäminen (tähtiarviointi)

Englanninkielinen lukiokoulutus

- Myös englanninkielisessä opetuksessa pitää huolehtia erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen resursoinnista ja toteutumisesta.
- Tällä hetkellä tuen tarpeiden havaitseminen ei ole täysimääräisesti mahdollista, koska esimerkiksi normitettuja LUKI-testistöjä ei ole tarjolla.

Taito- ja taideaineiden ylioppilaskokeet

- Uudet kokeet saattavat synnyttää uusia erityisjärjestelyjen ja tuen tarpeita.

Yhteenveto

Esittämämme ratkaisut tähtäävät siihen, että:

- Lakiteksti on selkeää ja yksiselitteistä.
- Erityisopettajan rooli tunnustetaan laissa.
- Erityisopetuksen tarve arvioidaan ajantasaisesti.
- Tiedonsiirto perusopetuksesta lukioon on tehokasta.
- Oppimisen tuki on tasavertaisesti saatavilla kaikille opiskelijoille.

Näillä muutoksilla varmistamme, että jokainen opiskelija saa tarvitsemansa tuen ja mahdollisuuden menestyä lukio-opinnoissaan.

Kiitos!

www.sleo.fi

suomenlukioidenerkat@gmail.com

Asta Kurhila, puheenjohtaja.sleo@gmail.com